J. Geissler
I. Enklaar
I. Schöffer
G. Masselman
H. der Graaf
J. Bastin
A. Peeters
P. Idenburg
W. Ganshof van der Meersch
Jaarverslag 1964

In: Bijdragen tot de Taal-, Land- en Volkenkunde 121 (1965), no: 2, Leiden, 284-292

This PDF-file was downloaded from <http://www.kitlv-journals.nl>

JAARVERSLAG

1. Verplaatsing van de zetel van het Instituut.

Gedurende het verslagjaar kwam de voorgenomen verplaatsing van de zetel van het Instituut naar Leiden in een nieuw stadium. In 1959 werd in beginsel tot deze verplaatsing besloten. Aan artikel 1 der statuten werd toen de volgende zinsnede toegevoegd: „Zodra in een door de Rijksuniversiteit te Leiden gesticht nieuw centrum voor oosterse studiën de gelegenheid aanwezig is voor de huisvesting van het Instituut, met inbegrip van een doelmatige opstelling van de tot zijn bibliotheek behorende verzamelingen, en daarbij het behoud van de zelfstandigheid van het Instituut is gewaarborgd, zal de bibliotheek van het Instituut naar Leiden worden overgebracht; door deze overbrenging zal tevens de statutaire zetel van het Instituut naar Leiden zijn verplaatst”.

De Curatoren der Leidse Universiteit hebben thans aangeboden het Instituut huisvesting te verlenen in een gebouw aan het Stationsplein te Leiden, welks voltooiing tegen het einde van 1966 mag worden tegemoet gezien. Op de buitengewone ledenvergadering van 16 oktober is dit aanbod aanvaard, nadat uit ter vergadering tentoongestelde bouwtekeningen en plattegronden van de toekomstige behuizing was gebleken, dat zowel de ter beschikking van het Instituut komende ruimte als de indeling daarvan geheel overeenstemmen met de wensen van het Instituut. Voorts werd het bestuur gemachtigd, het alsdan vrijkomende gebouw te 's-Gravenhage te verkopen of te verhuren.

2. Werkzaamheden van Drs R. Nieuwenhuys.

Ingevolge de in het vorige jaarverslag vermelde afspraken kwamen de werkzaamheden van Drs R. Nieuwenhuys ter voorbereiding van een sociaal-culturele geschiedenis van het voormalige Ned.-Indië met ingang van 1 september onder de auspiciën van het Instituut. Zijn arbeid is allereerst gericht op het verzamelen van bouwstoffen en het bijeenbrengen van documentatie betreffende de periode van 1860 tot 1914. Daartoe houdt hij zich bezig met het opsporen van particuliere

archieven (dagboeken, mémoires, brieven, foto's en andere documenten), het houden van vraaggesprekken met oudere, uit Indië herkomstige mensen en het indiceren van gepubliceerde bronnen.

Door briefwisseling en besprekingen met talrijke families, over het gehele land verspreid, heeft de heer Nieuwenhuys reeds verscheidene familiearchieven en -papieren verworven en de aanwezigheid van andere geregistreerd. De collectie handschriften omvat thans 52 nummers, terwijl verscheidene nog op bewerking wachten. Bovendien zijn enkele grote archieven toegezegd, zodra de mogelijkheid bestaat, deze te ordenen en te inventariseren. Voorts is een aantal fotocopies vervaardigd en een verzameling oude foto's bijeengebracht. Met het indiceren van tijdschriften is een begin gemaakt.

Voor deze nieuwe afdeling is in het Instituutsgebouw kantoorruimte ingericht en de nodige apparatuur aangeschaft. De verzamelde documenten zijn hier ondergebracht. Voor documentatiewerkzaamheden is een assistent in dienst genomen, terwijl ten behoeve van de te verrichten archief-werkzaamheden binnenkort een assistent met archief-opleiding zal worden aangesteld.

3. Statuten.

Op de buitengewone ledenvergadering van 16 oktober is een wijziging aangebracht in artikel 3 der statuten, waardoor thans statutair is vastgelegd, dat eenmalige donaties strekkende ter verkrijging van het donateurschap voor het leven, alsmede alle schenkingen en legaten die niet voor een bepaalde aankoop, publikatie of iets dergelijks bestemd zijn, buiten de exploitatie-rekening van het betreffende jaar vallen en bij het kapitaal moeten worden gevoegd. De tekst der gewijzigde statuten en der vigerende reglementen is in druk aan alle leden toegezonden.

4. Personalia.

De heer Noorduyt was gedurende de maanden september en oktober afwezig voor het bijwonen van een historische conferentie in Hongkong en een daarbij aansluitend studieverblijf in Indonesië, daartoe in staat gesteld door reistoelagen van het Ministerie van O.K. & W. en de Organisatie Z.W.O.

Op 11 december is in een bijeenkomst van bestuursleden, oud-bestuursleden, ereleden, commissieleden en enkele autoriteiten afscheid genomen van de algemene secretaris Dr P. Voorhoeve, die wegens het

bereiken van de pensioengerechtigde leeftijd per ult^o december zijn betrekking heeft neergelegd. Bij deze gelegenheid maakte de directeur-generaal voor de wetenschappen diens benoeming tot officier in de orde van Oranje-Nassau bekend en reikte hem de daarbij behorende versierselen uit.

5. Catalogi.

Aan de door de heer Maronier samengestelde catalogus van de verzameling originele tekeningen en aquarellen werd een aantal nieuwe gegevens toegevoegd, waarvoor de heer De Graaf enkele naspeuringen verrichtte.

De heer Voorhoeve zal na zijn aftreden zijn werkzaamheden aan de vierde supplement-catalogus, die thans bijna voltooid is, nog enige maanden voortzetten.

6. Begunstigers en leden.

Beschermvrouwe is Hare Majesteit de Koningin.

Kon in het vorig jaarverslag melding worden gemaakt van de benoeming van zeven ereleden, thans valt het verlies van twee ereleden te betreuren. Prof. Dr R. M. Ng. Poerbatjaraka overleed op 25 juli 1964 en Prof. Dr J. P. B. de Josselin de Jong op 15 november 1964.

Overzicht van het aantal der leden op 31 december 1964:

	Nederland	Suriname en Antillen	Buitenland	Indonesië	Malaya	Australië	Totaal 1964	Totaal 1963
Ereleden	4		3				7	9
Correspond. leden .	1		1				2	2
	Contr. in Nederland			Contr. aan vert.				
Donateurs	4		1				5	5
Gewone leden . .	205	3	68	190	9	18	493	381
Contrib. instellingen	18	1	7	12	3	1	42	38
Student-leden . .	60						60	56
Totaal 1964 . . .	292	4	80	202	12	19	609	
Totaal 1963 . . .	291	5	75	94	10	16		491

7. Bestuur.

Aan de beurt van aftreden waren de bestuursleden Mevr. Allard en de heren Pigeaud, Pott en Swellengrebel. Tot nieuwe bestuursleden werden gekozen Mevr. Meilink-Roelofs en de heren Jonkers, Nooteboom en Roolvink.

Gedurende het verslagjaar was het bestuur als volgt samengesteld: Prof. Dr E. M. Uhlenbeck, voorzitter; Prof Dr G. W. J. Drewes, ondervoorzitter; Mr L. W. Sluyterman van Loo, eerste penningmeester; Dr P. J. van Leeuwen, tweede penningmeester; leden: Prof. Dr H. Th. Chabot, Prof. Dr J. Ensink, Drs A. Jonkers, Dr H. J. de Graaf, Prof. Dr A. F. J. Köbben, Prof. Dr R. A. J. van Lier, Mevr. Dr M. A. P. Meilink-Roelofs, Dr C. Nooteboom, Prof. Dr L. Onvlee, Dr R. Roolvink, Prof. Dr A. Teeuw.

Algemeen secretaris volgens art. 12 al. 2 van de statuten was Dr P. Voorhoeve. Tot zijn opvolger is benoemd Dr J. Noorduyt.

8. Commissies.

Prof. Mr C. T. Bertling trad af als lid van de Commissie van Redactie. In zijn plaats werd in de bestuursvergadering van 21 november benoemd Mevr. Dr M. A. P. Meilink-Roelofs. Gedurende afwezigheid van Prof. Dr E. M. Uhlenbeck, die tot medio 1966 in de Verenigde Staten van Amerika zal vertoeven, zal Dr P. Voorhoeve optreden als secretaris van de Redactie-commissie. In de samenstelling van de overige vaste commissies kwam geen verandering.

9. Commissarissen.

Wegens vertrek naar het buitenland trad de heer Mohd. Taib Osman af als commissaris voor Malaya. In zijn plaats werd benoemd de heer Drs Ismail Hussein te Kuala Lumpur.

Overigens kwam er geen wijziging in de vertegenwoordiging van het Instituut in het Buitenland.

10. Personeel.

Ten behoeve van de nieuwe afdeling onder leiding van Drs R. Nieuwenhuys werd de heer M. H. J. Rugebregt in tijdelijke dienst genomen als documentatie-assistent.

In de personeelsbezetting kwam verder geen wijziging.

11. Vergaderingen.

In de algemene ledenvergadering, gehouden op zaterdag 21 maart, hield Drs R. Nieuwenhuys een voordracht getiteld: „Op zoek naar Tempo Doeloe”, waarin hij schetste wat hem voor ogen staat bij zijn onderzoek naar de Europese samenleving in het oude Indië in de periode van ongeveer 1860 tot 1914. Hem interesseren in het bijzonder het sociale leven van die tijd, en de vraag, hoe de tijdgenoot dit zelf heeft beleefd. Daarom zal hij voornamelijk gebruik maken van persoonlijke documenten en van de Indische belletrie.

Op voorstel van de verificatiecommissie, bestaande uit de leden Dr J. C. Anceaux en A. H. Doornik, is in deze algemene vergadering aan de penningmeester décharge verleend voor het beheer over het boekjaar 1963.

De besluiten die door de buitengewone algemene ledenvergadering van 16 oktober zijn genomen, zijn hierboven vermeld in de paragrafen 1 en 3.

Bestuursvergaderingen werden gehouden op 15 februari, 21 maart, 13 mei, 19 september, 21 november en 23 december.

In de vergadering van 23 december bracht Dr J. Noorduyn verslag uit van zijn reis naar Hongkong en Indonesië; Mevr. Dr M. A. P. Meilink-Roelofsz sprak over haar ervaringen tijdens een recent bezoek aan Japan en behandelde in het bijzonder de archieven en het archiefwezen aldaar; Prof. Dr A. Teeuw besprak de taalkundige situatie in Malaya, vanwaar hij enige tijd tevoren na een verblijf van enkele maanden was teruggekeerd.

12. Bibliotheek.

Het gebruik van de bibliotheek vertoonde in het verslagjaar een niet onaanzienlijke stijging. Het aantal uitleningen bedroeg 1278 (vorig jaar 616), waarvan 129 per post (vorig jaar 89); en het aantal bezoekers beliep 862 (vorig jaar 611). Geïntroduceerd werden in de loop van het jaar 46 niet-leden (vorig jaar 31).

Het aantal in het journaal ingeschreven aanwinsten bedroeg 1240 (vorig jaar 1228), waarvan 20 voor de foto- en prentenverzameling (vorig jaar 38), 1 voor de kaartenverzameling (vorig jaar 2), 3 voor de verzameling Oosterse handschriften (vorig jaar 1) en 5 voor die der Westerse handschriften (vorig jaar 8). Hierbij zijn niet inbegrepen de aanwinsten verworven in het kader van het onderzoek van Drs Nieuwenhuys.

De volgende personen en instellingen verrijkten de bibliotheek met zeer gewaardeerde schenkingen:

Mevr. C. Bake-Timmers, H. L. Barre, Mevr. M. F. P. Bender-Ter Veen, C. C. Berg, Pater Brenneker, J. O. M. Broek, G. Coedès, H. C. Conklin, B. Dahm, H. J. de Graaf, C. Hooykaas, Han Bing Siong, W. A. Hanna, R. Heine-Geldern, L. C. Heijting, J. S. Holmes, Mevr. J. van Holst-Pellekaan, R. S. Karni, J. J. van der Linden, J. H. Maronier, L. Meulemans, Mohammad Said, F. H. van Naerssen, J. Noordduyn, S. G. Nooteboom, H. A. van Oort, Mej. E. Oudschans Dentz, E. Piccard, Th. G. Th. Pigeaud, R. Roolvink, J. L. Swellengrebel, E. M. Uhlenbeck, J. A. J. Verheijen, J. T. Vermeulen, P. Voorhoeve, F. S. Watuseke, J. H. Westerman, Mevr. E. Wittermans-Pino.

Algemeen Pensioenfonds van de Ned. Antillen, Algemeen Rijksarchief, Ama-Kamal-Labdhi-Surishwarji-Jain-Granthmala, Aramco Nederland, Bestuurscollege van het Eilandgebied Aruba, Bestuurscollege van het Eilandgebied Bonaire, Biblioteca geral da Universidade Coimbra, Centro de Estudos históricos ultramarinos Lisboa, Commissioner of development Brunei, Companhia de Diamantes de Angola, Curaçaosche Bank, Departamento de antropologia comision nacional de la ciencias, Eilandsraad Eilandsgebied Curaçao, Embassy of Pakistan, Etnografisch museum Delft, Gemeente museum Arnhem, Gouvernement Ned. Antillen, Gouvernements werklieden pensioenfonds, Gunung Agung Djakarta, Institute of Commonwealth studies, Institute of social and economic research, Institute of social anthropology Smithsonian Institute, Kabinet van de Gevolmachtigde minister van Suriname, Kabinet van de Vice-Minister President, Kediri Stoomtram Mij., Kon. Instituut voor de Tropen, Kon. Java-China Paketvaart Lijnen N.V., Kon. Ned. Akademie v. Wetenschappen, Kon. Ned. Stoomboot Mij., Kon. Paketvaart Mij N.V., Kon. Rotterdamse Lloyd N.V., Landbouwproefstation Suriname, Library of Congress, Linschoten vereniging, Malang Stoomtram Mij. N.V., Maritiem museum „Prins Hendrik” Rotterdam, Ministerie van Buitenlandse Zaken, Ministerie van Maatschappelijk Werk, Ministerie van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen, Museum voor Land- en Volkenkunde Rotterdam, Museum für Völkerkunde Basel, National Library of Australia, Natuurwetenschappelijke studiering voor Suriname en de Ned. Antillen, Nederlands Bijbelgenootschap, Ned. Oorlogsgravenstichting, Ned. Organisatie voor zuiverwetenschappelijk onderzoek, Oost-Java Stoomtram Mij. N.V., Openbare Bibliotheek Den Haag, Oxford University Press Kuala Lumpur,

Peabody Museum of Salem, Postspaarbank van de Ned. Antillen, Raad van Bestuur Internatio, Raad voor de zending en de Gereformeerde Zendingsbond, Rijksinstituut voor oorlogsdocumentatie, Rijksmuseum voor Volkenkunde Leiden, Semarang-Cheribon Stoomtram Mij. N.V., Semarang-Joana Stoomtram Mij. N.V., Senaat Rijksuniversiteit Leiden, Serajoedal Stoomtram Mij. N.V., Servire Den Haag, Stichting Culturele samenwerking Suriname en de Ned. Antillen, Stichting Cultuurgeschiedenis van de Nederlanders Overzee, Stichting voor de ontwikkeling van machinale landbouw in Suriname, Summer Institute of Linguistics, U.B. Leiden, Unilever Rotterdam, United Nations, University of Hong Kong, Vereniging bedrijfscontact Nederland-Suriname, Vereniging Surinaams bedrijfsleven, Wosuna Amsterdam-Den Haag.

13. Publicaties.

Van de Bijdragen tot de taal-, land- en volkenkunde verschenen de afleveringen 4 van deel 119 en 1, 2 en 3 van deel 120; de aflevering 1 werd ook afzonderlijk in de handel gebracht als *Anthropologica* VI.

In de reeks *Verhandelingen* verschenen:

42. P. Drabbe M.S.C., Drie Asmat-dialecten.
43. Dr S. J. Esser, De Uma-taal (West Midden-Celebes). Spraak-kunstige schets en teksten, uitgegeven en van een woordenlijst voorzien door Dr J. Noorduyt.

In de *Bibliographical Series*, uitgegeven voor rekening van het Nederlands Instituut voor Internationale Culturele Betrekkingen (in liquidatie) verscheen:

7. E. M. Uhlenbeck, *A Critical Survey of Studies on the Languages of Java and Madura*.

Als afzonderlijk werk verscheen:

J. Frank Stimson with the collaboration of Donald Stanley Marshall, *A Dictionary of Some Tuamotuan Dialects of the Polynesian Language*.

Over deze uitgaven valt het volgende op te merken:

Ingevolge de samenwerking met het Nederlands Genootschap voor Anthropologie verscheen dit jaar wederom de eerste aflevering van de *Bijdragen* in dubbele omvang onder de titel *Anthropologica* met uitsluitend cultureel-anthropologische artikelen.

Van de 20 artikelen die in deel 120 van de Bijdragen zijn opgenomen zijn er 6 in het Nederlands, 13 in het Engels en 1 in het Frans; daarvan handelen er 9 over cultureel-anthropologische, 3 over historische en 2 over kunsthistorische onderwerpen, is 1 een In Memoriam en liggen de overige op het terrein van resp. de godsdienstgeschiedenis, de prehistorie, de literatuurgeschiedenis, de linguïstiek en de wetenschap der politiek. Dit deel bevat bovendien 16 boekbesprekingen en 4 korte mededelingen.

In deel 42 der Verhandelingen publiceerte Pater Drabbe de resultaten van zijn laatste taalonderzoek op Nieuw-Guinea: een beschrijving van drie dialecten van het Asmat-taalgebied, gevolgd door woordenlijsten, waarin ook gegevens over twee andere Asmat-dialecten zijn opgenomen.

Deel 43 bevat een grammatikale schets van het Uma, een der West-Toradja talen, en een verzameling teksten in deze taal, uit de wetenschappelijke nalatenschap van wijlen Dr S. J. Esser, voor de oorlog taalamtenaar op Celebes, uitgegeven en van woordenlijsten voorzien door Dr J. Noorduyt.

Van de publikaties die door het Instituut worden verzorgd voor het Nederlands Instituut voor Internationale Culturele Betrekkingen (in liquidatie), verscheen in de Bibliographical Series een deel over de talen van Java en Madura, samengesteld door Prof. Dr E. M. Uhlenbeck, waarin overzichten en bibliografieën zijn opgenomen betreffende het Sundaas, het Nieuwjavaans, het Oudjavaans en de Javaanse literatuur, en het Madurees.

Als werk buiten serie kwam dit jaar het grote Tuamotu woordenboek van J. F. Stimson en D. S. Marshall van de pers, waarvan de verschijning reeds in het jaarverslag over 1959 was aangekondigd. Het bevat het door wijlen J. Frank Stimson ter plaatse verzamelde lexicografische materiaal van talrijke dialecten, gesproken in de Tuamotu Archipel in Centraal Polynesië, voor de pers gereed gemaakt door diens leerling en medewerker Dr Donald S. Marshall. Deze uitgave is tot stand gekomen in samenwerking met en gefinancierd door het Peabody Museum of Salem, Massachusetts.

14. Ruil van edita.

Het aantal ruilinstellingen bedroeg op 31 december 1964: in Nederland 22; in Indonesië 5; in het verdere buitenland 106; totaal 133 (vorig jaar 133).

15. Financiën.

De begroting voor 1964 toonde een bedrag van f 140.400,— aan inkomsten, waarvan wegens rijkssubsidie f 95.000,—, en f 150.400,— aan uitgaven, zodat een tekort werd verwacht van f 10.000,—.

De exploitatie-rekening sluit met een nadelig saldo van f 379,46 bij een bedrag van f 53.312,— aan eigen inkomsten, een rijkssubsidie van f 95.000,— (waarvan f 25.000,— voor het onderzoek van Drs Nieuwenhuys) en een uitgaventotaal van f 148.692,—. De uitgaven kunnen als volgt worden onderverdeeld:

Salarissen	f 68.994,—
Bureau- en reiskosten	f 9.456,—
Huisvestingskosten	f 18.523,—
Kosten bibliotheek	f 17.455,—
Kosten publikaties	f 34.263,—

In het genoemde tekort van de exploitatie-rekening kan volgens de thans geldende subsidie-regeling een belangrijk bedrag aan aanvullende rijksbijdrage worden verwacht wegens de overschrijding van de bij de oorspronkelijke subsidie-aanvraag opgegeven salarispost, veroorzaakt door de loonsverhogingen in 1964.

DE ALGEMEEN SECRETARIS